

Moyses igitur Dux præcepit, Aaron autem exequitioni mandavit. Quod aliud & generales exercitum principes quotidie, nimis aliorum gloriæ cupidi exambiunt, dum inferiorum facinus gloriosum sibi arrogant; hoc honestè ac lícitè ipse Deus cum supremo suo Moysè Duce operatus est, & quidquid directione aut imperio fieri Dei zelo ceteris præcipiebat, hoc totum vult Dominus in ejus referri gloriam, tum ad bonorum Regum Ducumque solatum, tumque ad reprehensionem & confusionem malorum.

19. Talis erat Saul Rex, alienæ invidus gloriæ, qui arrogans sibi etiam filii sui laudes & gloriam, in bello adscribere nimis sibi cupidus satagebat, i. Regum cap. 13. vers. 4. ubi legitur: *Percussit Saul stationem Philistinorum, & erexit se Israël adversus Philistium.* Hoc igitur à velocissimis perlatum est, & à cursoribus, sive præconibus disseminatum, ac divulgatum legimus fuisse in Israël populo, præcipiente Rege Saule, ut vers. 3. legitur: *Saul cecinit buccina in omni terra, dicens, &c.* Atqui, quo pacto præfatus fuit evulgatus sermo, *Percussit Saul, &c.* quandoquidem præjecta Philistinorum percussio, Jonatha Saulis tribuitur filio à sacro Historiographo, non Regi Sauli, ex vers. 3. sic: *Ei percussit Jonathas stationem Philistinorum, qua erat in Gabaa?* Si Jonathas audacter ac feliciter à propria gente propulsavit infamiam, abstulit opprobrium, & stationem, sive statuam, Ducem aut Præsidem Philistinorum percussit; ecce hanc singularem victoriam sibi arrogat pater, Saulque sibi attribuit, & se Israëlis hostes devicisse buccinarum clangore declamat? Profectò ex avido vanæ gloriæ appetitu Saul victoriam, quam reportaverat filius, nomini suo satagit arrogare, ne vel Jonathas ulla triumphi gloria decoratus honoraretur à populo, ipso presente. Insolenti enim invidia sauciatus, quasi contra genitoris natum, ipsiusmet proliis exambi gloriæ. Præstat audire Abulensem quæst. 4. §. Scilicet, sup. datum locum lib. 1. Reg. cap. 13. ubi ait: *Saul ex nomine suo mittebat illud denuntiari, & hoc fortè erat, quia volebat sibi gloriam;* & propter hoc omnina gesta magnifica, quamquam essent aliorum, volebat sibi attribui, alioquin irasciebatur: Quod poteris comprobare ex eodem libro i. Regum, cap. 18. vers. 8.

ubi Saul iratus est nimis, & displicuit sermo victorialis Davidem laudans oculis ejus, neminem patiens sibi in bello superiore, immò nec æqualem. Ausculta Chrysostomum sic tom. 1. horit. de Davide, & Saule, fantem: *Deb. bat autem esse (Saul scilicet) sua laude contentus, quod illi tribuissent mille. Cur igitur indignatus est, quod Davidi tribuerent decem millia?* Etenim se Rex ad bellum finiendum vel paululum aliquid momenti contulisset, rectè tunc dictum fuisset: *Saul in millibus, David in decem millibus.* Quod si ipse quidem pavidus ac tremens domi desedit, in singulos dies mortem expectans, hic autem totum facinus peregit; annos absurdum erat, cum qui nihil ad depellenda pericula contulerat, ob id indignari, quod hic plus laudis tulisset? Saul qui nihil præstitit ad conflictum, immò prælium pavidus ac timidus exhoruerat, non modò victoræ partem exabit, sed totum plausum triumphi vult præripere, omni gloriæ denegatā Duci inferiori dimicanti ac yincenti. O invidiam alienæ gloriæ, quot quantaque superiorum Ducum corda jalucasti!

20. Miseram hanc mortalium conditionem, gloriæque cupiditatem in potentibus, Ducibus, atque Regibus bene noverat prudentissimus ille Davidis Pollemarchus Joab, qui cum expugnaret regiam Ammonitarum urbem Rabbath, 2. Reg. cap. 12. à vers. 27. usque ad 30. misit ad Davidem Regem Israël nuntios, dicens: *Domicavi adversus Rabbath, & capienda est urbs aquarum.* Nunc igitur congrega reliquam partem populi, & obside civitatem (interiorē scilicet, nam exterior jam à Joabo subjugata ejulabat.) *Ne cùm à me vastata fuerit urbs, nomini adscribatur victoria.* Verba Ioab sic legunt LXX. & Chaldaeus, *Cepi urbem aquarum.* Nempe Philadelphia palustribus aquis, torrentisque Iaboc circumvallatione confidentem jam devici, jam subjugavi; sed nondum extor, quoque veniat Dominus meus Rex, & eam ultimò subjuget ac devincat, ne forsitan mihi adscribatur victoria, & non supremo Duci & potentissimo Regi decantetur, qui me bellorum Ducem designavit. Nunc meritò dubitabis cur sic accuratè renuit Ioab gloriam sui adepti, & adipiscendi triumphi percipere, sicut studet victoræ suæ laudes abdicare: *Si David bonus & sanctus Rex*

Benedictionib. Patriarchar. sect. 8. annot. 23
num. 22. scriptis: *Sperabat namque eunte ad bellum Debora, quippe quæ femina erat religiosa, & Deo cara, de victoria minimè dubitandum esse.* Testatur enim Plutarchus in *Apophthegm. Roman.* Scipionem virum fortissimum, ab eorum exercitibus omne virtutum, scandalumque magno studio extirpasse, quia in moralibus virtutibus vir erat illustris, probus, atque perfectus. Itaque Scipione imperante, Numantini, qui saxe Romanos debellabant, vidi, ac profiliati, magno pudore affecti vertebantur in fugam. Requisiti autem de felici Romanorum eventu, & de eorum miseria, quidam ex Numantinis militibus respondisse dicuntur: *Eadem etiam nunc sunt oves, at pastor est alius.* Similiter, eodem edocente Plutarcho in *M. Antonio*, capta per Augustum Alexandria, & cunctis timore horribili examinati, Augustus omnium injuriarum & offendarum gratiam se facere ex alto suggestu declaravit, propter unum virum Philosophum moralibus virtutibus clarum, nomine *Arium*, cuius famam, doctrinamque excelluisse illo tempore agnoverat.

S. V.

In magni momenti rebus unius justi præsentia saxe feliores lucratur eventus.

21. *Dixitque ad eam Barac: Si venis mecum, vadam; si nolueris venire mecum, non pergam.* Judicum 4. vers. 8. Humilitas Barac hisce commendatur eloquiis, quibus quasi à se principatum abdicans exercitus, sine Israëlis religiosa Judicissa & primaria ductrice, in arenam descendere recusabat. Sententiosè pro instituto nostro legitur in libro de bello Romanorum: *Vituperabile est, non solum sine Duce bellare, sed etiam vincere: nam & apes non mellificant sine ductrice.* Sine ductrice Debora, quæ interpretatur *apis*, ex sepè in superioribus relatis, Baracus committere prælium satis prudenter recusat, cupiens Iudicissæ sanctæ ac religiosæ non solum comitatu, sed & summa rectitudine & justitia obarmati, ad hostium facilius profligandos cuneos. De Davide aiebat S. Chrysostomus tom. 5. serm. de virt. & vit. hæc: *Ille verò justitiam innumeris legionibus validiorem, sociam sibi & auxiliarem assererat.* Aut justitiae, aut justi unius societas religiosa valde proficia est pro victoria ab hostibus reportanda, aut pro feliciori eventu in magni momenti rebus obtinendo. De Baraco sic Cosmas Magallan lib. 4. de

22.

In naturalibus etiam vel irrationalia id probant animalia. Inter ista *Stellio*, animal simile lacertæ, tergum albicanibus ac lucentibus stellulis habet depictum, à quo nomen accepit, quasi stellatum quid luceat inter reptilia alia. Hinc *Stellio* moraliter virum probum, ac rectum significat, atque justum, qui inter ceteros eluet atque fulget tanquam stella fulgida, ut bene adnotavit D. Gregorius Magnus lib. 6. Moral. in cap. 5. Job, capite 5. Itaque stellionem bestiolam reptilia alia, dum cum scorponibus cerrare contendunt, sibi in sociam eligunt, cujus comitatu suffulta scorpones invadunt & ferunt: nam Plinio lib. 29. cap. 4. teste, *Scorpionibus contrarius maxime invicem stellio traditur, ut visu quoque pavorem iis afferat, & torporem frigidisudoris.* Ecce unius pellucidi animalculi societas vires præbet aliis reptilibus ad victoriam. An non melius terribit justus sua præsencia impios, & ejus comitatu & auxilio virtus effugient, & noxia peribunt? Proverb. 28. vers. 1. juxta LXX. inquit de probo viro Sapiens, *Iustus ut leo confidit: non enim audent in leonem irruere bestiæ aliae, immò ejus caudam, atque*

HH 3 vestigia

vestigia sic reverentur, ut non audeant transire limites, quos ille sua cauda describit: atque sic terribilis extat cæteris animalibus dum eorum comitatum exabit, quod vulpes neutiquam vineas demolire prætentant, illo præsente. Quod innuit optimè D. Chrysostomus homil. 3. in Apostolorum acta. Ubi etiam expendens qualiter per unum justum Paulum, Actorum cap. 27. non solùm in periclitanti navicula visti à morte & occisione custodum liberati sunt, sed etiam omnes animæ in numero 276. à tempestate & horribili fuerint naufragio liberatae, scribit inibi: Iusti licet in tempestate sint, licet in mari, licet in pelago, nihil grave patiuntur; quin & alios secum servant. :: Retineamus apud nos sanctos, nec erit tempestas; immò etiam si fuerit tempestas, erit serenitas ac tranquillitas, & à periculis liberatio. Semper enim justorum præsentia, & eorum assistentia tutamen atque defensio aliis extitit: quod in præacta Pauli comprobatur historia, cui etiam non precanti, liberaliter Deus omnes illos donavit naufragos.

23. Iudicum cap. 1. Iosuë mortuo, per Sacerdotis Phinees oraculum, aut per Hurim & Tumim consulunt filii Israël Dominum, ecquis post Iosuë fuerit eligendus Dux belli? Omitto probabilem sententiam de tribu, & probabilem sequor de persona. Ibid. vers. 3. legitur: Dixitque Dominus, Iudas ascendet; qui pè vir quidam fortissimus hoc nomine decoratus (vide Abulensem quæst. 2. 3. & 4. Glycam part. 2. Ioannem Baptistam Gramaye lib. de Israël aristocratis, pag. 54. Melchiorem Canum lib. 11. cap. 3. ad 12. argumentum, & alios,) cui statim de victoria triumphum ipse Deus pollicetur: Ecce traxi terram in manu ejus. Verum Iudas ille, et si de victoria securus, socium & bellum comitem Simeonem fratrem eligit ad conflictum: sive personam in Simeone, sive tribum interpres. Simeon enim obedientia interpretatur: Iudas Confessio humili. Ergo ut virtus uniat virtuti, & fortior ex societate virtutis obedientia Iudas in certamine fulget, Simeonem fratrem convocat ad certamen: nam firmiter evadit militia, quæ adjuvatur à fratre, præcipue cum iste justus & obediens est. Hugo de Foilleto cum Cardinali altero scribit: Qui de virtute in virtutem proficit, Iudas est cum Simeone.

Et Humbertus de Romanis lib. 5. Specul. Religiosor. cap. 2. ait: Societas bona emolumennum decimum est Victoria de hoste: frater qui adjuvatur à fratre, civitas firma. Non sat fuit Iudæ Generali Israëlitarum Duci promissio divina ad pergendum in prælium pro adipiscendo triumpho, quin feligeret pro comite & pro socio obedientia in Simeone virtutem. Nam ex Herodoto lib. 1. hist. legimus: Corruvit enim militia ubi non militat obedientia. Perbellè claudit assertum nostrum D. Chrysostomus homil. 8. in Acta Apostolorum, longè ante finem, de antecessore Duce Iudæ Iosuë loquens: Educite in bellum centum myriades, & unum sanctum, & sciemus quis plura operetur. Exiit Iesus Nave in bellum, & solus omnia operatus est strenuè, & ita alii nihil profuerunt, &c.

24.

Mortuo Achab Israëlis Rege, filius ejus Ioram contra Moabitarum Regem Mesam sumit arma: nam iste à foedere, quo obstringebatur Israël Regibus in oblatione centum millium agnorum, & totidem millium arietum cum velleribus, superbè audacterque desciverat. 4. Reg. cap. 3. Ascitis igitur in auxilium, à Ioram, Edom Rege, & Iuda Rege Iosaphat, tres Principes in Prælium contra Moab devenere. At per septem dies penè totus exercitus siti enecatus, voce Ioram ibid. vers. 10. clamabat: Heu, heu, congregavit nos Dominus tres Reges, ut traderet in manus Moab. Verum de necessitate consultus Eliseus Vates, despiciens Ioram idololatra conspectum, sic illum ibid. vers. 14. alloquitur: Vivit Dominus exercituum, in cuius conspectu stet quod si non vultum Iosaphat Regis Iuda erubescerem, non attendissem quidem te, nec respicerem. Itaque Eliseus repletus spiritu Domini (auditâ psalmodiâ) præcepit in alveo torrentis siccâ fossas ac foceas fodere, quæ sine vento pluvia cœlesti sunt replete ex abundantia supervenientis & recurrentis aquarum impetus: insuper & de victoria contra Moab Regem, promissum Ioram ab ore Elisei accepit, propter unius justi Iosaphat confortium, ob cuius præsentiam & duo Reges impii Ioram, & Edom Princeps, cum tot militaribus copiis idololatri, & sitim suam cœlesti potu sedarunt, & triumphum de Moab obtinuerunt. Id circò D. Chrysostomus tom. 5. serm. de virtutibus & vitiis, columnâ 5. ad relata alludens, inquietabat: Et unius quidem virtute

Virtute mali etiam utuntur persæpè muliti. :: Et vir quidem unus rectè vivens divina ira populum omnem liberare sufficit. Memorare præfatum Valentem Eliseum lib. 4. Reg. cap. 4. Sunamitidis petentem domum, in qua eti famuli multi, & Giezi Elisei servus essent ad commiserationem defuncti filii, puer tamen Sunamitidis non resurrexit quo usque vir Dei præsentia sua domum consecravit. Inter tot Prophetarum fi-

lios degustantes amarissima pocula, Elisei solius beneficio cibo suavissimo recreantur. Similiter paucis panibus esurientes viros centum unus Eliseus pascit & reficit, 1. Reg. 13. vers. 15. Denique Samuel justus atque perfectus ascendit in Gabaa Benjamin, quod erat populus ascensurus ad pugnam, ut præsentia sua excitat ad prælium, eisque deferviret ad triumphum pro clypeo, &c.

S E R M O T E R T I U S.

A versu 9. usque ad 12. inclusivè, libri Iudicium capite 4.

Quæ dixit ad eum: Ibo quidem tecum, sed in hac vice victoria non reputabitur tibi, quia in manu mulieris tradetur Sisara, &c.

Prefati textus partem, à versu nono usque ad duodecimum inclusivè, juxta litteram, expositam reperies in hujus Operis limine: pro introitu Sermonis adducito illam, litteris aut divinis, aut profanis ampliando, usquequod devenias in Marie Deiparæ Salutationem, quæ verè in bellatrice, & Israëlis auxiliatrice Debora fuit figurata, ut potè quæ tam in bello temporali quam spirituali nobiscum ambulat, & qua auxiliante omnem victoriam populus Christianus omnimoda felicitate nanciscitur. Ave Maria.

S. I.

In conflictu & certamine quandoque valentiores apparent feminæ viris.

Quid dixit ad eum: Ibo quidem tecum, &c. Iudicum 4. vers. 9. Verba sunt Debboræ Prophætissæ, & Israël Iudicissæ, Baraco ejus ducatum in prælio exoptanti respondentis. Ibo, inquit femina religiosa, tecum: descendam prima ad prælium ut Duætrix, disponam acies, ordinabo militares cuneos, nominabo duces: sed in hac vice victoria non reputabitur tibi, sed feminæ te ipso valentiori; aut eidem Debboræ Chananaeos, eorumque copias profliganti; aut Iaheli Sisaram interficieni: nam ducatum concessum à Deo Debboræ, quasi in confusionem virorum Israël, feminæ præstitut ipse Dominus. Innuit Theodoretus quæst. 11. in Judices, hisceverbis: Nec Barac quidem absque ea (Debora scilicet,) progredi auderet in aciem:

quod quidem ipsa silentio non praterit in cancio suo. Defecerunt potentes in Israël, donec surrexit Debora mater in Israël. Ergo inter tot fortis Israëlis viros, inter strenuos homines & potentes una mulier Debora ausa est progredi in prælium adversus infensissimos sui populi hostes, tunc cum timidi viri occupati metu, in conflictum devenire formidabant. Siquidem mulieres, cum necessitas urgât, diligentioribus quam viri, aribus uti, sinceriisque ad Deum perfugere consueverunt, inquietabat S. Isidorus Pelusiota ad Episcopum Gregorium lib. 1. epist. 125. ante finem. Itaque inter mulieres sacras (excepta Deipara, virginum, omniumque duætrice,) quæ æqualiter in sacris cæteris illustriores in certamine commendantur, primum sibi locum Debora nostra vendicat.

Illam sequitur Herois validissima Jael ex eadem Iudicum 4. historia, de qua D. Petrus Damianus serm. 39. sic fatur: Quem (scilicet Sisaram,) Israëlitica plebs superare non potuit, peregrina mulier posstravit. Peregrina mulier nuncupatur Jael, quia non erat Israëlica, sed Ci-

nxa